

نداء خلق

شماره بیستم

سال اول

پنجشنبه ۱۶ ثور ۱۳۳۰

اعلامیه حقوق بشر

قبلا بهمو طغان گرامی خو پېر تذکر داده بودیم که با ساس اعلامیه حقوق بشر که دولت افغانستان نیز توسط ما بده رسنی خود بان موافقه نموده - گویا همه دول گیتی که اکثر حکم یک فامیل را دارند تصدیق و تصویب کرده اند که از رویه مستبدانه و خلاف تهذیب صرف نظر کرده و - شخصیت افراد بشر و حقوق ان ها را محترم بشنا ستند - تنها افغانستان و سائر ممالک اسلامی با ماده ۱۶ مخصوصا دو قسمت تبدیل دین مخالفت کرده اند (سالنامه کابل ص ۶۲) قبلا هشت ماده ان را شرح داده و اینک بشرح بقیه میپردازیم

ماده نهم - احدی نمیتواند خود سوانه توقیف حبس یا تعزید بشود (همو طغان عزیز! قانون اساسی ما نیز حکم این ماده را تأیید میکند - اگر بر ما مظلای خلاف - قانون اساسی و این قانون برود باید برای این حق مشروع خود مبارزه نماییم و نگذاریم بر حق ما تجاوز شود)

ماده دهم - هر کس با مسافات کامل حق دادود که دعوایش بر سبیل دادگاه مستقل و بیطرفی متصفاته و علنا رسیدگی بشود و چنین دادگاهی در باره حقوق و الزامات او یا هر اتهام جزائی که با توجه پیدا کرده باشد اتخاذ تصمیم بنماید (حقیقتا محاکمه علنی و ازاد طوریکه ما بارها گفته ایم یک رکن مهم آزادی بوده و ما جدا تقاضا نمائیم که این حق مشروع ملت نیز باید تأمین گردد)

ماده یازدهم - الف - هر کس که به بزهکاری (جرم) مشتم شده باشد بیگناه محسوب خواهد شد تا وقتی که در جریان یک دعوی عمومی که در ان کلیه تضمین های لازم - برای دفاع او تأمین شده باشد تقصیر او قانونا محرز گردد (یعنی هیچ کس حق ندارد بدون محاکمه علنی و ازاد - شخصی را مجرم گفته او را محبوس و یا محکوم بجزا نماید)

ب - هیچکس برای انجام یا عدم انجام عملی که در موقع ارتکاب - ان عمل بموجب حقوق ملی (بقیه در ص ۴)

در شورا ملی (۲)

الف - حقیقتا قانون در مملکت تطبیق نمیشود - و مسک چند ماه نمیگذرد که قانون مطبوعات رسماً نشر شده ولی چندین دفعه از قندها ر - بفلان و مزار شریف برای گرفتن امتیاز اخبار مراجعت کرده اند ولی ریاست مطبوعات بهزار بهانه و حیل انهارا رد کرده و بانها اجازه نشر جوده را نمیدهند حتی به بنده که دارای حیثیت یک وکیل و مصنف شورا ام نیز اجازه نشر یک مجله پشتو بنام اولوس را نداده و طوریکه من قبلا در روزنامه نداء خلق نوشته ام ریاست مطبوعات بهانه ها میتراشد -

محمد کبیر خان وکیل غور بند - این سال سوم است که ما بمسایل جزئی و خارج اجنده حرف میزنیم و فرما بش هر وکیل صاحب نیم ساعت را در بر میگیرد - من از مجلس تقاضا میکنم بریاست اخطار بدهند که مسایل مهمه و ادراجنده بگیرد و اگر وکلا اروز ندارند که بر مواد مندرجه - اجنده (فهرست موضوعات قابل بحث شورا) بحث نما یند باید فیصله نمایند که اجنده از مواد مهمه و حیاتی مثل غله خریداری - بیگار و بودجه ترتیب شود و ریاست باید در اثر اصرار وکلا اجنده مصقولتری ترتیب دهد -

رئیس - مواد هفت گانه به همسین سپرده شده - ترتیب اجنده از وظائف ریاست است و ما مهمترین مسایل و ادراجنده گرفته ایم ولی بدگمانی و نسبت فریب بریاست بهمورد است - در مورد حرف های خارج اجنده بنده ضرورتا - موقع داده ام زیرا اروز داشتم بدانم که مطالب مهمه وکلا چه بوده و درین ایام رخصتی در قلوب شان چه اروزها تراکم نموده -

محمد عثمان خان وکیل رودات - عرض من این است که باید بموضوع های داخل اجنده بحث شود -

الف - رئیس صاحب فرمودند که مسایل مهمه باید تذکر داده شود تا در اجنده گرفته شود (بقیه در ص ۲)

بقیه در شورا بماند -

من از رویه حکومت خیلی متعجبم یکی از مسایل مهم و حیاتی مملکت غله خریداری است که از سه سال باینطرف مورد بحث شورا است ولی دولت بهمه این اصرارهای وکلا و قس نمیگذارد - حالا که اگر ۲۰ - ۳۰ نفر در یک ماه موردی عرضه میدادند شاید طرف قبول واقع میشد - قضیه مهم دیگر که باید در اجنده گرفته شود عبارت از قانون وظائف داخلی است که سال گذشته بمجلس آمده و چند ماده آن نیز تصویب شده است کذا قانون انتخابات که تا کنون در مملکت وجود نداشته و وکلا فقط با اساس وثیقه شرعی انتخاب میشوند نه بگرفتن آرای عمومی خلق هم باید در اجنده گرفته و تصویب شود -

سخن امین خان وکیل دوش - نکته وکیل صاحب غور بنده بمقیده من مهم است - ما در دو سال مادی را که در اجنده گرفته و تصویب کردیم احترام نشده - اگر مواد قانون احترام شده و تطبیق شود همه بد بختی ها ازین مملکت رفع میشود - ما سه بار در مورد غله خریداری فیصله نمودیم که این بار که شکایت از دوش دولت برداشته شود ولی کسی بر داخت نکرد من جدا تقاضا میکنم که یکسانیکه ماده قانون مخالفت میباشد جزا داده شود و از وزرای مربوطه باز خواست شود -

وکیل غور بنده - من اشتباه ندا شتم که ریاست میخواهد ما را فریب دهد ولی خواستم بگویم که وکلا حق دارند در مورد اجنده ریاست حرف زده و مسایل مهم را پیشکش کنند محمودی وکیل کابل - حقیقتا تمام بد بختیهای ما زاده این قانونی بوده و اگر قوانین در مملکت تأمین شده و مخصوصا حکومت و اقربا آن را احترام کنند مملکت آباد و مردم سعادت مند میگردد - بطوریکه رئیس صاحب میفرمایند توبیخ اجنده از وظائف ریاست است ولی رئیس مجبور است وای عیوب و کسلا را احترام نموده و اجنده - توبیخ دهد که طرف اظہار و احترام اکثریت وکلا باشد - وظیفه حقیقی شورایی ساختن قوانین و سرودن آن بخلق است - ولی خلق باید ملتفت باشند که اگر آن ها برای استحصال حق خود مبارزه نمی نمایند و از قوانین استفاده نمیکنند - هیچگاه از سعادت برخوردار نخواهند شد - این که آقای وکیل دوش میفرمایند که تصویبات شورا در دو سال عمل نشده و چگونه بتأید به متخلفین قانون جزا دهم - بمقیده من کار سهیلی بسوزیده و این امر هم مربوط برای اکثریت وکلا است - چه وزرا که تصاویر شورا را اطاعت نکرده و مخالف قانون کار میکنند باید توسط رای عدم اعتماد از کابینه بر طرف شوند و این خلق مشروع وکلا است -

عبد الرشید خان وکیل شهر سراج - در مورد راهپو مواد هفتگانه من بوزرای مربوطه تلفونا مراجعه نموده ام و آنها اطمینان داده اند که راهپو های خویش را تکمیل نموده و - امروز یا فردا بشورا میفرستند - رئیس صاحب نیز باید برای ارسال عاجل راهپو بدولت مراجعه فرمایند -

رئیس - قراریکه امروز شنیده ام لواحق وزرا ساخته شده و عنقریب بشورا میرسد همه فقرات باستثنای یک فقره در

اجنده موجود است -

وکیل تالقان - اول باید بوزارت مالیه یادداشت داده شود که چرا خلاف تصویب شورا - تخصیص غله خریداری را بولات تقسیم کرده اند - دهقان - مادر دو سال گذشته مطابق قانون پیشنها ریاست شورا سپرده ایم باید آن مسایل نیز در اجنده گرفته شود - رئیس صاحب میفرمایند که بعد از سه سال ما وکلا بملت چه بگوئیم؟ اگر همه حقایق را راست بگوئیم چه خواهند گفت و چه خواهند کرد؟ اگر دروغ بگوئیم آیا میتوانیم امروز اجنده را احترام کرده ولی تمنا داریم در آینده بر عکس دو سال مسایل حیات و مهم در اجنده گرفته شود -

رئیس - بخيال بنده رعایت وقت مجلس لازمی است - در مورد تقدیم و تاخیر مواد وکلا حق دارند با سر مشش حرف بزنند ولی بد گمانی عین - بی دلیل و غیر موجه بمقیده من لازم نیست -

غلام حضرت خان وکیل تنگاب - دو شورا هر کس حق دارد بدهد هم میگویم چون ما بعضی شکایات را میگوئیم ولی باید در اجنده بحث شود - از صبح تاکنون خسلاف اجنده بحث میشود ضمیمه قانون محاکمات هم از وزارت حربیه است و یک امر ضروری است و مردمی هم مراجعه کرده اند که باید این قانون تصویب شود - در انتخاب وکیلان تشبیهات مملکت بعضی وکلا میفرمایند در کابل قانونی بوده ولی در دیگر جا قانونی نبود و گویا ما وکیل قانونی

محمودی - بخيال وکیل صاحب در گفته بنده اشتباه کرده اند من نگفتم ام که وکیل صاحبان قانون نیستند بلکه گفتیم که ما در مملکت قانون درست انتخابات نداریم فقط در مرکز با اساس قانون و انتخاب کمیته های مرا قیست وایت و وضع صندوق آرا در هر ناحیه مطابق قوانین مدنی هر کس از اذات یا رای خفی و کاندید شدن یکسده وکیلان خویش را انتخاب کرده اند - ولی در ولایات این اصول ظهور نموده نبودن قانون انتخابات تا کنون مروج نبوده و وکلا مانند سابق از اهالی وثیقه شرعی و از حاکم مربوطه اعتماد نامه گرفته اند و اگر وکیل صاحب در مورد گفته بنده اشتباه کرده باشند از آن ها معذرت میخواهم -

الف - بمقیده بنده سه موضوع حق اولیت دارد - اول قانون انتخابات - زیرا ما حقیقتا بان سخت محتاجیم دوم قانون وظائف داخلی شورایی که اکثریت آرای وکلا ضرورت این تصویب گردیده و برای اجراءات شورا حتی است ولی ابتکار نداریم که دیگر مسایل هم مهم و مربوط مملکت است ولی در مورد ضمیمه قانون محاکمات عسکری مشوره کدام متخصص قانون گرفته نشده و دو ماده قانون بقدر کور مجلس فکری داد که باید به کمیسیون ارجاع و در آن باره غور مزید بعمل آید - بمقیده بنده اگر اجنده به مجلس عرضه شود بهتر است -

الله میر خان وکیل تنی - آقای رئیس صاحب همه وکیلان در دل چیزی دارند و در زبان چیزی نمیخواهند آنچه

* را در دل دارند بشما صاف بگویند ما من همه چیز را میگوئیم. بنیل وکیلان مرده است و همه میگویند که تمام تصویبات شورا را رئیس صاحب بجائی نمیرساند و به تصویبات وکلا قیمت نمیدهد و اگر رئیس صاحب خود شر با وکلا همدرد باشد هر کاری اجرا شده و هر کس تصویبات شورا را احترام میکند.

جلسه روز دوشنبه ۱۳ جوزا

درین جلسه که ساعت ۱۰ و ۴۵ دقیقه ابتداء در تحت ریاست شاعلی عبد الرشید خان مصین شورا و باز در تحت ریاست شاعلی داوی رئیس شورا اداره میشد موضوع بحث مجلس لایحه کنترول و وظائف مریوسی ریاست موریشن کنود سن بود که عصر روز یکشنبه نیز مورد مباحثه قرار گرفته بود. در زمره وکلا شاعلی سخی امین خان وکیل دوشی طرفدار قرائت لایحه و تصویب آن بوده ولی وکلای دیگر آن لایحه وظائف داخلی یک شعبه مریوطیک وزارتخانه دانسته و در آن روز رئیس مجلس در خواست می نمودند. درین جلسه محمد صدیق خان وکیل گرشک. محمد طاهر خان وکیل جفتو. سخی امین خان وکیل دوشی. محمد کبیر خان وکیل غور بند. گلا جان خان وکیل جاجی. عبد الرشید خان وکیل نهرو. سراج. صلاح الدین خان سلجوقی وکیل هرات. عبد الهی خان داوی وکیل ده سیر. محمد انور خان وکیل گراوی. محمد حسین خان وکیل دولت آباد. محمد صدیق خان وکیل چنسرای مشرقی در زمره نا طقین شامل بودند. آقای داوی رئیس مجلس نیز طرفدار تصویب این لایحه بوده و لایحی طرفداران قانون همان بود که برای تعیین مسئولیت کار کاران ریاست باید وثیقه بدست آن ها داده شود اما مخالفین لایحه اظهار میکردند که ریاست مذکوره عبارت از یک دایره ارتباط بین دو وزارت بوده و طوریکه سال گذشته در کمیسیون فواید عامه از وزرای مریوطه و رئیس مریوسی که متنی استفسار شده بود. وزارت فواید عامه مانع و خود ریاست بررس از کار کنترول تختکی. انجمن برری و حساب عاجز بوده ولی غرض از تاسیس ریاست بررسی با بودجه ۱۲ ملیونی آن صرف کنترول در مصارف است و کذا چون وزرا قانونا در نزد شورای ملی مسئول اند پس ما نمیتوانیم با تصویب لایحه مذکوره که عبارت از یک نوع تعلیمات عامه داخلی یک شعبه یک وزارت است رئیس که متنی را مسئول اجراءات بشنا سیم. با لاخره با اکثریت ارای وکلا چنین اظهار شد که چون لایحه مذکور شامل وظائف داخلی و تشکیلات و مصارف ریاست مریوسی و جزو امور داخلی و زارتهای مریوطه حساب میشود پس باید توسط دارالانشای شورای ملی دوباره به وزارت مریوطه رد کرده شود. ماده سوم اجنده عبارت از استفتای ریاست تمیز محاکمات مامورین بود که چنین افاده میکرد: (اگر یک نفر محکوم در اثر تمیز خواهی بر ریاست تمیز مامورین عرض نموده و در انتهای تدقیق بطلان حکم. مرافعه ثابت شده ولی عارض غائب شود پس فرض ریاست تمیز محاکمات چیست؟) این استفتاء سال گذشته بشورا وارد شده و از طرف دارالانشاء بکمیسیون قانون که رئیس

آن سید فقیر احمد خان وکیل سر کانی است سپرده شده بود. ابتدا قضیه به کمیسیون مورد تدقیق قرار گرفته و کذا با شاعلی پامیر متخصص قانون نیز مشوره بعمل آمده و جوابی تحریر شده بود در ابتدا مباحثات زیاده در بین وکلا واقع شده و با لاخره جواب کمیسیون قانون و شاعلی پامیر مورد قبول واقع شده و تصویب شد که جواب آنها بریاست تمیز محاکمات رسماً خبر داده شود. روح مطلب تصویب کمیسیون و شاعلی پامیر ازین قرار است: اول. ریاست تمیز مامورین باید سعی کند که بذرایع ممکنه مدعی را جلب و قضیه را بحضور مدعی و مدعی علیه حل نماید. دوم. در صورتیکه مدعی یا وسایل ممکنه بدست نیاید ریاست محاکمات در مورد بطلان فیصله تأیید خود پیشتر را تحریر و اوراق را دوباره به مرافعه مامورین ارجاع دهد.

جلسه روز سه شنبه ۱۴ جوزا

مجلس ساعت ۱۱ و ۱۵ دقیقه در حضور ۱۱۰ نفر وکلا ریاست شاعلی داوی افتتاح و قبل از شروع جلسه رئیس مجلس در خواست نمود که در مورد انتخاب منشی دوم محمد کبیر خان عبرت که از مدتی باین طرف مریضند فکری نموده و شخص دیگری در عوض شان انتخاب نمایند از طرف عده از وکلاء شاعلی نظر محمد خان ثوابی. غلام مصطفی خان وکیل جعفری. محمد انور خان وکیل گراوی. احمد مدتی خان وکیل و محمد اعظم خان وکیل پشتونکوت را معرفی و با لاخره باتفاق ارای شاعلی محمد اعظم خان وکیل پشتون کوت منشی دوم انتخاب شده ولی وکلای اول الذکر مصدرت خویش را عرضه نمودند. سپس شاعلی الفت وکیل مشرقی پیشنهاد نمودند که برای اداره مجله شورا که از دو سال با بنظر طرف در زیر بحث است هم باید یک نفر وکیل انتخاب شود. شاعلی محمد عثمان خان وکیل رودات نظریه آقای الفت را تأیید و شاعلی یلیغ وکیل فراه در حین تأیید نظریه الفت پیشنهاد نشو یک جریده را هم نمودند. شاعلی دهقان درین مورد فرمودند که نشر مجله و یا جریده که در سال ۲۸ پیشنهاد و در سال ۲۹ بودجه آن نیز تصویب شده بردهاید خیلی ها اولتر نشر میشد اما از همه اولتر باید فیصله شود که اگر مجله شورا تمام جوابات شورا را مکمل نشر میکند. خواه جریده باشد و یا مجله خیلی مفید بوده و اگر مانند اخبارهای رسمی و را دیو صرف حساب دلخواه یک محض مطالب را نشر مینمایند ولی جوابات را که ما هو شرح نمیدهند. پس مصرف بیجا بوده و ما باین رای تمید هم. بالاخره در اثر پیشنهاد و تأیید اکثریت وکلا چنین فیصله شد که مجله از شورا لو فرست کبی باقی مانده باید نشر شود تا اقلاً برای مجلس آینده اساسی گذاشته آید. ولی از بودجه شورا مدیری از خارج اعضای شورا برای این کار استخدام ولی شاعلی الفت که بزبان فارسی و پشتو مهارت داشته و طرف اعتماد اکثریت وکلا میباشند در عین حال در شورا به حیث مصین دوم کار میکنند. این مجله را وظیفه باید اداره نمایند که با لاخره آقای الفت نیز این نظریه را پذیرفت.

بقیه سر مقاله

خواند نیمهای خلق :

خون ریزی ضحاک
گر یوسف من جلوه چنین خوب نماید
خون در دل تو یاوه بمقوب نماید
خونریزی ضحاک درین ملک فزون گشت
کو کاره ! که چو بسر چوب نماید
کو دست تو انا ! که به گلزار تمدن
هر خار و خسی ریخته جارب نماید
ای شحنه ! بکشد ست ز مردم که درین شهر
غیر از تو کسی نیست که اشوب نماید
سلطان صمیمی بود آنکس که توانست
خود را به بر جا معه محبوب نماید
هر کس نکند تکیه بر افکار عمومی
او را خطر حادثه مغلوب نماید !!
بر فوخی آورد هجوم هر چه مصاد
او را نتوانست که مرعوب نماید
(اوسالی م ن)

خبر های اژانس ششدرک -

از خارج - نماینده اژانس دلخ با آنکه برای تفریح
با رو پا رفته است باز هم در اثر عشق وظیفه تلگراف
خبر میدهد که یکسال و چند ماه و چند روز و چند دقیقه
قبل نمایند افغانستان در سیزدهمین کنفرانس (پونسکو)
در باره پیشرفت ۴ معارف افغانستان (تشیرو تهد میل
پروگرام افتتاح مکاتب دهاتی در هزاره جات و تشکیل
اتحادیه محصلین (!) در محضر نمایندگان ۴۲ ملوک
تشریحات لازم دادند ۰۰۰ تا زه تر : هالیندیهها در
مورد ملی شدن نفت - ایران را تبریک گفته و ترومن وضعیت
فعلی دنیا را اضطراری خوانده و جناب دکتر مصدق
را بفیصله موضوع نفت با انگلیس بطریق مسالمت کارانه
دعوت نموده اند .

درد داخل - افزودی معاش مامورین از کیسه خلق ابلاغ
شد و تر خهاطیما به بلند رفتن شروع می نمایند - به
حقیده مایه برای علاج حال زار مامورین ازدیاد معاش و آن
هم از مدارکی که باران مستقیما بدوهر خلق میفتند مفیلد
نبوده و اگر از راه تقویه کو پرا تیف و کنترل تر خها و
رسا نیدن مواد حیاتی بقیه نا زلتر بخلق امداد ممکن
میگردد - از یکطرف مامورین آسوده حال شده و از جانب
دیگر توده مظلوم و فقیر ملت نیز در اثر ازدیاد تر خها
که ما در اثر ازدیاد قبلی معاش مامورین با تجربه آترو
مشاهده نموده ایم فشار و شکنجه نخواهند دید ۰۰۰
ماشین را دیوگرافی میانه خانه مرکزی عمر خود را به شما
بخشیده و تنها ماشین را دیوگرافی علی ایام حکم پیک
چشمق در شهر خیل را دارد ۰۰ طلاب فاکولته حقوق
از سیر های علمی و رفتن بولایات که بمعقیده ما خیلی مفید
ومطابق اساسا سالتیروی امروزی است منع شده اند .
از قامو مریا - اتفاق : اطاعت با دو چشم کورتسلیم محض
و مسا ز اقا و قصیدن ۰۰۰
نفاق : مقاومت در مقابل تقلب - فریبکاری - خیانت و دروغ و -
طرفداری از حق و عدالت ۰۰۰

یا بین المللی جرم شناخته نمیشده است محکوم نخواهد
شد . مهمین طریق هیچ مجازاتی شدید تر از آنچه که در
موقع ارتکاب جرم بدان تعلق میگرفت در باره احدی اعمال
نخواهد شد .

ماده ۱۲ - احدی در زندگی خصوصی - امور خانوادگی
اقامتگاه یا مکاتبات خود - نباید مورد مداخله های خود
سرانه واقع شود و شرافت و اسم و رسمش نباید مورد حمله
قرار گیرد (مصونیت خانه و مکاتبات و جان و مال فرد را -
قانون اساسی ما نیز تضمین و تأیید میکند پس هموطنان
عزیز ما باید ازین حق خود آگاه شده و در حفظان و
تمام قدرت خویش سعی نمایند) .

ماده ۱۳ - (اول) هر کس حق دارد که در داخل هر
کشوری ازادانه عبور و مرور کند و محل اقامت خود را -
انتخاب نماید . (دوم) هر کس حق دارد هر کشوری و از جمله
کشور خود را ترک کند یا بکشور خود باز گردد - (بقیه دراتی)
(محمودی)

+++++

خبر از تهران -

مجله خواند نیمهای تهران بشماره ۷۴ هفده اردیبهشت
(۱۷ ثور) ۱۳۳۰ خود میبویسد - (در هفته گذشته عده
از اتباع افغانستان از مرز ایران در سیستان گذشته و به
عنوان پناهنده سیاسی وارد ایران شدند ۰۰ این شهر
نفر از کهنه های معروف افغانستان بوده و چون دوران
کشور داری محکومیت های سنگین بودند با ایران پناهنده
شده اند - توانگر) .

نداء خلق از مطالبه این خبر خیلی متعجب شده و توجه
مقامات مسئول را در مورد صحت و سقم آن خواهان و منتظر
توضیح است) .

*** قایل تو چه ***

با حلول ماه مبارک رمضان - بد بختانه در هر گوشه
کشور نرخ مواد ارتزاقی رو به افزونی بوده و مردم فقیر و -
تادار کشور که اکثریت خلق را تشکیل میبده خیلی بضمیمه
گرفتار اند - ما توجه جدی مامورین مسئول و موظف را
خواستگار و مخصوصا احتیاج حمایتی خلق را در ماه مبارک
رمضان بمواد بسیار ساده و حیاتی مثل آرد - روغن - و
گوشت خواهانیم .